

[Josiassen.]

stemmelsesret om Løn- og Arbejdsvilkaar, de siger: vi vil være Herrer i vort eget Hus, vi skal nok til enhver Tid afgøre, hvad der kan tilkomme disse de fattigste af alle fattige Arbejdere. Hvor ofte har man ikke hørt om den haanlige Afgvisning, som er blevet Landarbejdernes Agitatorer til Del, naar de har forsøgt at tale deres Standsfællers Sag paa dette eller hint Sted her i Landet, ja, man har end ikke undset sig for, naar en Talsmand har henvendt sig til denne eller hin store Landbruger, at jage ham ud af Gaarden med Hundene i Hælene. Det fremhæves ofte i Dagspressen, hvor haardt man tager paa Landarbejdernes Agitatorer; undertiden udvikler det sig til rene Slagsmaal, og saa ser man Venstres Presse ligefrem juble over, hvorledes en saadan Agitator er blevet tilretdt.

De Kaar, der bydes Landarbejderne under de nuværende Forhold, er umenneskelige. Det er ikke saa sjældent, at man byder dem 2 Kr. om Dagen paa egen Kost — det kender jeg i hvert Tilfælde Eksempler paa fra den Egn, jeg stammer fra —, og samtidig rejser den paagældende Arbejdsgiver maaske til Syden for at faa Luft og Sol for sig og sine. Der tales i denne Tid om en Lysning indenfor Landbrugserhvervet, og jeg siger: gid det var saa vel, thi ingen ønsker mere end det danske Socialdemokrati og det danske Arbejderparti, at vort Erhvervsliv maa komme til at blomstre saa snart som muligt; det gælder ikke alene Landbrugserhvervet, det gælder ogsaa Industri, Handel og Søfart, kort sagt hele Erhvervslivet. Men naar der nu tales om en Lysning for det danske Landbrug, sporer man ikke mindste Lysning i den danske Landarbejders Kaar. Tværtimod, her bliver Mørket dybere og dybere. Man tager ikke Hensyn til de Vilkaar, under hvilke Landarbejderne lever, man gør tværtimod alt muligt for at holde Lønnen nede og hemme de Organisationer, der vil bistaa Arbejderne i at faa bedre Kaar gennemført. Det er ogsaa det, det foreliggende Forslag i Virkeligheden drejer sig om. Det drejer sig i Særdeleshed om at hemme Landarbejdernes Organisationer, fordi man indenfor det store og middelstore Landbrug ikke vil taale nogen ved Siden af sig, naar der skal træffes Afgørelse om Løn og Arbejdsvilkaar.

Efter at jeg har fremsat disse indledende Bemærkninger, skal jeg nu gaa over til det Spørgsmaal, som særlig ligger mig paa Sinde, nemlig Arbejdskonflikten i Kolindsund, et Spørgsmaal, som jeg synes Hr. Folketingsmand Pinstrup i det andet

høje Ting har bragt ind i et Spor, som ikke er en ansvarlig Politiker værdigt. Selv om man i det hele taget indenfor det store Landbrug har bestræbt sig for at hemme Organisationsbevægelsen blandt Landarbejderne, er der ingen Tvivl om, at det særlig er Konflikten i Kolindsund, der har bidraget til at fremme det foreliggende Lovforslag om Værn for Erhvervs- og Arbejdsfrihed.

Hvad er det da, der egentlig er sket i Kolindsund? Er det saa forfærdeligt, som man vil gøre det til? Nej, det er det ikke! Det, det har drejet sig om, er, at nogle fattige Landarbejdere har forsøgt gennem deres Organisation at faa deres Lønninger bragt op i en saadan Højde, at de kunde leve af dem. Da jeg er fra Aastedet og har fulgt Konflikten fra første Færd, vil jeg i korte Træk skitsere Sagen fra dens Begyndelse, hvilket jeg finder saa meget mere Grund til, som man i det andet høje Ting har beskæftiget sig indgaaende med denne Sag.

Forinden vil jeg dog gerne overfor de tilstedeværende ærede Medlemmer, som ikke er stedkendt, oplyse, at Kolindsund blev udtørret i 1871—72 under meget vanskelige Forhold, og det har været uhyre vanskeligt at holde Kolindsund fri for Oversvømmelser. Det daværende Aktieselskab har gjort sig kraftige Anstrengelser og haft et meget besværligt Arbejde dermed, det kan ikke nægtes. Sundet er 3 Mil langt og strækker sig fra Grenaa til Kolind. Det omfatter mellem 4 000 og 5 000 Tdr. Land. Den største Part af Sundets Jord er god og meget frugtbar Jord, særlig i tørre Perioder. Ca. 3 000 Tdr. Land ejedes indtil 1921 af et Aktieselskab, de andre ca. 2 000 Tdr. Land af omkringboende Jordbrugere paa Højlandet. Driften har alle Dage været kvægløs, og det, man særlig har lagt an paa, har været af fremskaffe Korn, Halm, Hø og Frø, som man saa eksporterede videre ud i det øvrige Land.

Til at begynde med og i en lang Periode drev Aktieselskabet sin Jord selv, delvis dog ved Bortforpagtning, men senere med Bestyrere paa Gaardene, og det kan ikke siges, at Selskabet lukkede; som oftest var der vistnok Underskud, i hvert Fald var der ikke stort Udbytte, men man har ikke saa sjældent oplevet, at Forpagterne efter at have været i Sundet en lang Aarrække er gaaet derfra som meget velhavende Mænd. Paa et vist Tidspunkt var der i selve Kolindsund beskæftiget ca. 80 Arbejdere, dels paa de af Aktieselskabet oprettede Gaarde, dels ved Dæmnings- og